

2024/560

15.2.2024

SKLEP KOMISIJE (EU) 2024/560

z dne 8. decembra 2023

o odobritvi odstopanja Kraljevini Španiji od nekaterih določb Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta glede Kanarskih otokov

(notificirano pod dokumentarno številko C(2023) 8638)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije ⁽¹⁾ in zlasti člena 64 Uredbe,

ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU ⁽²⁾ ter zlasti člena 66 Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK IN PODROČJE UPORABE SKLEPA

- (1) Kraljevina Španija (v nadaljnjem besedilu: Španija) je 23. novembra 2020 v skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943 in členom 66 Direktive (EU) 2019/944 Komisiji predložila zahtevek za odstopanje (v nadaljnjem besedilu: vloga) za ozemlja zunaj Iberskega polotoka, tj. Kanarske otoke, Balearske otoke, Ceuto in Melillo (v nadaljnjem besedilu skupaj: NPO).
- (2) Z vlogo se je prvotno zahtevalo odstopanje od členov 8 in 54 Direktive (EU) 2019/944 ter členov 3 in 6 ter člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9, 10 in 11, 14 do 17, 19 do 27 ter 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943. V zadevni vlogi ni bilo navedeno trajanje zahtevanega odstopanja.
- (3) Komisija je 18. marca 2021 objavila vlogo na svojem spletišču ter države članice in deležnike pozvala, naj do 30. aprila 2021 predložijo pripombe.
- (4) Dne 17. avgusta 2021 in 16. decembra 2021 je od Španije zahtevala dodatne informacije o zahtevku za odstopanje. Španija je odgovorila 4. oktobra 2021 in 17. januarja 2022. V drugem odgovoru je Španija spremenila obseg svojega zahtevka za odstopanje, kot sledi:
  - zahtevek za odstopanje od člena 8 Direktive (EU) 2019/944 je bil umaknjen za vsa NPO,
  - zahtevek za odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944 je bil umaknjen za Balearske otoke in Ceuto,
  - Španija je vključila nov zahtevek za odstopanje od člena 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944 za vsa NPO,
  - zahtevek za odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točke (d), (f), (g), (h), (i), (l), (m) in (q), Uredbe (EU) 2019/943 je bil umaknjen za vsa NPO,

⁽¹⁾ UL L 158, 14.6.2019, str. 54.

⁽²⁾ UL L 158, 14.6.2019, str. 125.

- Španija je umaknila tudi zahtevek za odstopanje od člena 16(1) in (2), člena 20(1) in (2), člena 21(1) do (6), člena 22(1), razen točk (f) in (h), člena 22(4) ter členov 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943 za vsa NPO,
  - določila je omejeno trajanje zahtevanega odstopanja za Balearske otoke in Ceuto do popolne povezave teh ozemelj s celino (ki se ne pričakuje pred letom 2030).
- (5) Ta sklep bi moral zajemati samo Kanarske otoke. Zahtevke za odstopanje, ki jih je predložila Španija v zvezi z NPO Ceute, Melille in Balearskih otokov, bi bilo treba obravnavati v ločenih sklepih Komisije o odstopanjih.

2. KANARSKI OTOKI

Elektroenergetski sistem in trg električne energije na Kanarskih otokih

- (6) Kanarski otoki so ena od najbolj oddaljenih regij, priznanih v skladu s členom 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zato spadajo v to kategorijo za namene uporabe člena 64 Uredbe (EU) 2019/943 in člena 66 Direktive (EU) 2019/944.
- (7) Po navedbah Španije ozemlje zunaj Iberskega polotoka, tj. Kanarski otoki, zajema šest izdvojenih elektroenergetskih sistemov: Tenerife, Gran Canaria, La Palma, La Gomera, El Hierro in sistem Lanzarote-Fuerteventura, ki povezuje otoka Lanzarote in Fuerteventura prek dveh kablov za napetost 132 kV.
- (8) Po navedbah Španije je bilo leta 2019 več kot 75 % inštalirane električne moči Kanarskih otokov pokrite s tradicionalnimi termoelektrarnami (pogosto premog, plin, dizelsko gorivo). Delež energije iz obnovljivih virov se od leta 2018 stalno povečuje, zlasti na večjih otokih (Gran Canaria in Tenerife), kjer predstavlja znaten delež inštalirane zmogljivosti. Vendar Španija ugotavlja, da je uporaba energije iz obnovljivih virov na ozemljih zunaj Iberskega polotoka manjša kot v celinski Španiji zaradi majhnosti ozemlja in omejitev, povezanih s pridobivanjem potrebnih okoljskih dovoljenj za nove proizvodne zmogljivosti, večje potrebe po proizvodnji energije, ki jo je mogoče dispečirati, da se zagotovi zanesljivost oskrbe ⁽³⁾, in omejene zmogljivosti shranjevanja.
- (9) Španija ugotavlja, da je za Kanarske otoke značilna majhnost trga, kar jim preprečuje izkoriščanje prednosti ekonomije obsega v celinskem elektroenergetskem sistemu, in da se soočajo z višjimi stroški goriva. Zaradi njihove pretekle izolacije obstaja tudi večja potreba po inštaliranih rezervnih zmogljivostih.
- (10) Španija nadalje ugotavlja, da je skoraj vsa proizvodnja toplotne energije na Kanarskih otokih v neposredni ali posredni lasti družbe Endesa S.A. Zato bo družba Endesa S.A. kljub temu, da vse večje uvajanje obnovljivih virov energije olajšuje konkurenčnim podjetjem vstop na trg, še vedno proizvajala večino električne energije na tem ozemlju zunaj Iberskega polotoka.
- (11) Po navedbah Španije te posebnosti trga pomenijo višje stroške proizvodnje električne energije v primerjavi s celino in nepriljubljenost za vstop novih podjetij na trg, zaradi česar se na Kanarskih otokih ni razvila učinkovita konkurenca.
- (12) Glede na težave, povezane s pomanjkanjem konkurence in visokimi stroški, ter kljub ukrepom, sprejetim za spodbujanje konkurence in uvedbo ekonomskih spodbud za spodbujanje operativne učinkovitosti obratov in znižanje proizvodnih stroškov, Španija trdi, da ni mogoče vzpostaviti tržnega mehanizma, ki bi bil enak kot tržni mehanizem, vzpostavljen na celini.

⁽³⁾ Španija pojasnjuje, da je stopnja pokritosti zaradi rotirajočih rezerv za sisteme na ozemljih zunaj Iberskega polotoka med 40 in 70 % v primerjavi z 10 %, ki je potrebna v celinskem sistemu.

- (13) Španija nadalje pojasnjuje, da je električna energija, proizvedena na vseh NPO, vključno s Kanarskimi otoki, izključena iz sistema zbiranja ponudb na celinskem trgu. Elektroenergetski sistemi NPO uporabljajo mehanizem ekonomske prednosti za dispečiranje (*):
- operater sistema razvršča proizvodne obrate glede na ekonomsko uspešnost na podlagi spremenljivih stroškov, dokler povpraševanje ni pokrito, pri čemer upošteva tehnične omejitve in rezerve, potrebne za zagotavljanje oskrbe z električno energijo,
  - stran odjema (neposredni porabniki in dobavitelji) obvesti operaterja sistema o urnem odjemu v elektroenergetskih sistemih posameznih NPO,
  - po dnevnem dispečiranju stran odjema kupuje energijo po ceni, ki je enaka ceni sistema zbiranja ponudb na celini.
- (14) Po mnenju Španije ta mehanizem upošteva visoke stroške proizvodnje električne energije in posebnosti NPO, njegov cilj pa je zagotoviti, da porabniki in dobavitelji na teh ozemljih niso izpostavljeni višjim stroškom proizvodnje električne energije na NPO v primerjavi s celinsko Španijo, kar temelji na medregionalnih načelih solidarnosti.
- (15) Španija nadalje pojasnjuje, da proizvodnja električne energije na NPO pomeni sistem reguliranih plačil namesto sistema tržnih plačil in se uporablja v razmerah, v katerih veleprodajni trg ne more delovati ter so stroški iz geografskih in ozemeljskih razlogov višji od stroškov proizvodnje električne energije v celinski Španiji.
- (16) Španija ugotavlja, da mehanizem zagotavlja, da elektroenergetski sistem in javni proračun krijeta dodatne stroške, ki izhajajo iz razlike med višjimi stroški proizvodnje na NPO in ceno električne energije, ki je enaka ceni na celini, tako da vsi porabniki plačujejo enako za električno energijo, ne glede na sistem, v katerem jo porabljajo.
- (17) Po navedbah Španije je ureditev dejavnosti prenosa in distribucije električne energije na NPO podobna ureditvi v celinski Španiji.
- (18) V zvezi z maloprodajnim trgom Španija pojasnjuje, da imajo končni odjemalci na NPO pravico izbrati svojega dobavitelja pod enakimi pogoji kot končni odjemalci v celinski Španiji. Podobno je pojem ranljivih porabnikov opredeljen za celotno Španijo, ponudba pa je na splošno enotno organizirana po vsej državi. V zvezi s tem Španija ugotavlja, da ni razlik med celinskim in necelinskim maloprodajnim trgom.

Pregled pravnega okvira za NPO

- (19) Španija pojasnjuje, da zakon št. 24/2013 določa, da za dobavo električne energije na NPO velja posebna uredba. Določa tudi, da lahko ta dejavnost prejme dodatno plačilo za kritje razlike med stroški proizvodnje električne energije na NPO in prihodki od prodaje električne energije na teh ozemljih.
- (20) Španija ugotavlja, da zakon št. 17/2013 vsebuje splošne določbe za zagotavljanje oskrbe in povečanje konkurence v elektroenergetskih sistemih na NPO (*). Zlasti člen 5 zakona št. 17/2013 določa, da morajo biti črpalne hidroelektrarne na NPO, katerih glavni namen je zagotavljanje oskrbe, zagotavljanje zanesljivosti sistema in vključitev obnovljivih virov energije, ki jih ni mogoče dispečirati, v lasti operaterja sistema.
- (21) Španija navaja, da kraljevi odlok št. 738/2015 podrobno ureja dejavnost proizvodnje električne energije in postopek dispečiranja v elektroenergetskih sistemih na NPO ter sistem plačil za to dejavnost. Sistem plačil temelji na dveh elementih plačil: enem za izvedeno naložbo in druge fiksne stroške ter enem za spremenljive stroške, nastale med obratovanjem. S tem plačilom naj bi se pokrili dodatni stroški proizvodnje električne energije na NPO. V kraljevem odloku št. 738/2015 so dodatni stroški opredeljeni kot razlika med vsemi stroški proizvodnje in ceno, plačano za dispečiranje električne energije, ki jo upravlja operater sistema.

(*) Okvir je določen v kraljevem odloku št. 738/2015 z dne 31. julija 2015 (*Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares*) (v nadaljnjem besedilu: kraljevi odlok št. 738/2015).

(*) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

- (22) Poleg tega kraljevi odlok št. 738/2015 uvaja konkurenčni postopek za izbiro novih zmogljivosti in zmogljivosti, ki jih je treba obnoviti.
- (23) Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da je mehanizem plačil, določen v kraljevem odloku št. 738/2015, v svojem sklepu SA.42270 *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories* (Proizvodnja električne energije na španskih ozemljih zunaj Iberskega polotoka) odobrila kot državno pomoč ⁽⁶⁾.

3. ZAHTEVANA ODPSTOPANJA V ZVEZI S KANARSKIMI OTOKI

- (24) Zahtevek za odstopanje, predložen za Kanarske otoke, temelji na njihovem statusu najbolj oddaljene regije v skladu s členom 349 PDEU.

3.1. Odstopanje v skladu s členom 66 Direktive (EU) 2019/944

- (25) Španija prosi za odstopanje od člena 40(4) do (7) in člena 54 Direktive (EU) 2019/944 v zvezi z naročanjem pomožnih storitev s strani operaterja prenosnega sistema in prepovedjo operaterjem prenosnih sistemov, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo ali upravljajo objekte za shranjevanje energije.

3.2. Odstopanje v skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943

- (26) Španija zahteva odstopanje za Kanarske otoke od naslednjih določb Uredbe (EU) 2019/943:

- tržnih načel iz člena 3(1), točke (a), (b), (c), (e), (j), (k), (n), (o) in (p);
- pravil o trgovanju z električno energijo v skladu s členom 6, členom 7(1), členom 8(1) in (4) ter členi 9, 10, 11, 14, 15, 16 in 17;
- pravil o prihodkih od prezasedenosti iz člena 19;
- členov 14 in 15, člena 16(3) do (13), členov 17 in 19, člen 20(3) do (8), člena 21(7) in (8), člena 22(1), točki (f) in (h), člena 22(2), (3) in (5) ter člena 25(2) do (4) za vse nove podporne mehanizme za zmogljivost, ki bi lahko bili vzpostavljeni v prihodnosti;
- členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 za obstoječi mehanizem, opredeljen v kraljevem odloku št. 738/2015.

3.3. Trajanje zahtevanih odstopanj

- (27) Španija meni, da je vključitev NPO na iberski trg električne energije odvisna od medsebojnih povezav s celinskim delom Španije. Španija ugotavlja, da bi bila zaradi geografske oddaljenosti Kanarskih otokov od celine gradnja povezovalnih daljnovodov s celino nemogoča ali predraga. Zato meni, da odstopanja za Kanarske otoke ne bi smela biti časovno omejena.

4. PRIPOMBE, PREJETE V OBDOBJU POSVETOVANJA

- (28) Kot je opisano v uvodni izjavi 3, je Komisija marca in aprila 2021 izvedla javno posvetovanje.
- (29) Vse pripombe, predložene v odgovor na javno posvetovanje, so se nanašale na odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944, za katerega je Španija zaprosila v zvezi z lastništvom, vodenjem in upravljanjem objektov za shranjevanje s strani operaterja prenosnega sistema.

⁽⁶⁾ Sklep z dne 28. maja 2020, SA.42270 (2016/NN) – *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories* (Proizvodnja električne energije na španskih ozemljih zunaj Iberskega polotoka), C(2020) 3401 final.

- (30) Sodelujoči v javnem posvetovanju so nasprotovali odobritvi takega odstopanja, saj bi se s tem legitimiziral projekt, v skladu s katerim bi bilo družbi Red Eléctrica de España S.A.U. (v nadaljnjem besedilu: družba REE), španskemu operaterju prenosnega sistema dovoljeno razviti projekt Chira-Soria na Kanarskih otokih brez razpisnega postopka (v nadaljnjem besedilu: projekt Chira-Soria) ⁽⁷⁾, kot določa člen 54 Direktive (EU) 2019/944. Sodelujoči so opozorili, da dejstvo, da odstopanje zajema tudi druga NPO, ni pomembno, ker relief Balearskih otokov in majhnost Ceute in Melille ne bi omogočala črpalnih hidroelektrarn na zadevnih ozemljih ⁽⁸⁾.
- (31) Sodelujoči so navedli, da zgolj otoška lega ni zadostna utemeljitev za odstopanje od razpisne zahteve iz člen 54 Direktive (EU) 2019/944, saj naj bi zasebni subjekti pokazali zanimanje za projekt Chira-Soria. Trdili so, da se to zanimanje ni upoštevalo v skladu z zakonom št. 17/2013.
- (32) Poleg tega so poudarili, da sta španski regulativni organ, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC), in španski državni svet izrazila pomisleke glede kraljevega odloka št. 738/2015 in vloge družbe REE, ki je lastnica črpalnih hidroelektrarn in hkrati subjekt, od katerega je v prvi vrsti odvisen upravni postopek odobritve črpalnih hidroelektrarn.
- (33) Sodelujoči so navedli tudi argumente gospodarske narave. Poudarili so, da na Kanarskih otokih na to vrsto objektov za shranjevanje vpliva nizka razpoložljivost skladiščene vode, zaradi česar je potrebno razsoljevanje morske vode. To povzroča visoke stroške energije in znatno zmanjšuje učinkovitost projekta Chira-Soria. V zvezi s tem so se sodelujoči sklicevali na vetrno elektrarno in hidroelektrarno Gorona del Viento na otoku El Hierro, katere učinkovitost je 43-odstotna, daleč od 70- do 80-odstotne učinkovitosti podobnih elektrarn na celini.
- (34) Trdili so, da se je ocena proračuna za projekt Chira-Soria podvojila še pred začetkom gradnje, in se sklicevali na študije, ki kažejo, da bi bile druge rešitve (npr. medsebojne povezave, porazdeljeno shranjevanje, elektrokemično shranjevanje, vodik) ekonomsko učinkovitejše. Omenili so tudi finančno breme za porabnike, povezano z visokimi stroški naložbe. Opozorili so na zelo visoke proizvodne stroške edinega podobnega obrata na Kanarskih otokih Gorona del Viento. Glede na manj ugodno lokacijo projekta Chira-Soria so sodelujoči menili, da bi bilo mogoče doseči rekordno visoke stroške na MWh, s čimer bi se denar preusmeril z naložb na druge oblike prožnosti, vključno s prožnostjo, ki jo zagotavljajo gospodinjstva in operaterji prenosnih sistemov.
- (35) Opozorili so tudi, da projekt Chira-Soria ni ekonomsko upravičen, poleg tega pa ne prispeva k vključevanju energije iz obnovljivih virov. Sklicevali so se na strokovnjake, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, ki menijo, da bo shranjena energija izvirala večinoma iz energije iz fosilnih goriv, proizvedene v obstoječih starih termoelektrarnah, ki jih ponoči ni mogoče zaustaviti. Opozorili so, da bi bil projekt Chira-Soria zaradi novih tehnologij shranjevanja (baterije in vodik) in pojava električnih vozil nepotreben ter bi pomenil učinkovitejše, preglednejše in hitrejše sredstvo za ozelenitev energetskega sistema.
- (36) Nazadnje so sodelujoči opozorili, da projekt Chira-Soria vzbuja okoljske in socialne pomisleke. Trdili so, da gradnja vpliva na pet območij Natura 2000 in da zanjo ni bila izvedena presoja vplivov na okolje.

⁽⁷⁾ Projekt Chira-Soria se nanaša na gradnjo objekta za shranjevanje energije (črpalna hidroelektrarna) z inštalirano zmogljivostjo 200 MW in zmogljivostjo za shranjevanje energije 3,5 GWh na otoku Gran Canaria. Za več informacij o projektu glej: *Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es)*.

⁽⁸⁾ Črpalna hidroelektrarna bi se štela za objekt za shranjevanje v skladu z Direktivo (EU) 2019/944.

5. OCENA ZAHTEVKA ZA ODPSTOPANJE V ZVEZI S KANARSKIMI OTOKI

5.1. Najbolj oddaljena regija, ki je ni mogoče povezati s trgom električne energije Unije

- (37) V skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943 se lahko odstopanje od ustreznih določb členov 3 in 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9 do 11, 14 do 17, 19 do 27, 35 do 47 in 51 navedene uredbe odobri v dveh primerih:
- (a) za majhne izdvojene sisteme in majhne povezane sisteme, če lahko države članice dokažejo, da imajo znatne težave pri obratovanju teh sistemov. V takem primeru za odstopanje veljajo pogoji, katerih cilj je povečati konkurenco in povezovanje z notranjim trgom električne energije;
  - (b) za najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU, če jih zaradi očitnih prostorskih razlogov ni mogoče povezati z energetskega trgom Unije.
- (38) V skladu s členom 66(1), prvi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 se odstopanje od ustreznih določb členov 7 in 8 ter poglavij IV, V in VI lahko odobri za majhne izdvojene sisteme in majhne povezane sisteme, če lahko države članice dokažejo, da imajo znatne težave pri obratovanju teh sistemov. Člen 66(2), drugi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 določa, da pri najbolj oddaljenih regijah v smislu člena 349 PDEU, ki jih ni mogoče povezati s trgi električne energije Unije, za odstopanje veljajo pogoji, katerih cilj je zagotoviti, da odstopanje ne ovira prehoda na obnovljive vire energije.
- (39) V skladu z Uredbo (EU) 2019/943 in Direktivo (EU) 2019/944 odstopanje v primeru najbolj oddaljenih regij ni časovno omejeno.
- (40) Kanarski otoki so ena od najbolj oddaljenih regij, priznanih v skladu s členom 349 PDEU, zato spadajo v to kategorijo za namene člena 64 Uredbe (EU) 2019/943 in člena 66 Direktive (EU) 2019/944.
- (41) Trenutno ni načrtov za povezavo elektroenergetskih sistemov celinske Španije z elektroenergetskimi sistemi Kanarskih otokov. Španija pojasnjuje, da zaradi oddaljenosti ni možnosti za vključitev Kanarskih otokov po razumni ceni in da ima vključevanje otokov resne omejitve zaradi njihove topografije, saj gre za vulkanske otoke z zelo grobim morskim dnom.
- (42) Zato Komisija meni, da Kanarski otoki izpolnjujejo merilo iz člena 64(1) Uredbe (EU) 2019/943 in člena 66(2) Direktive (EU) 2019/944, da jih zaradi očitnih prostorskih razlogov ni mogoče povezati z energetskega trgom Unije.
- (43) Zato Španiji v skladu s členom 64(1) Uredbe (EU) 2019/943 in členom 66(1) Direktive (EU) 2019/944 ni treba dokazati, da ima znatne težave pri obratovanju elektroenergetskih sistemov na Kanarskih otokih. Odstopanje bi bilo treba odobriti za nedoločen čas.

5.2. Področje uporabe odstopanja

5.2.1. Člena 54 in 66 Direktive (EU) 2019/944

- (44) Člen 54(1) Direktive (EU) 2019/944 operaterjem prenosnih sistemov prepoveduje lastništvo, razvijanje, vodenje ali upravljanje objektov za shranjevanje energije.

- (45) Člen 54(2) navedene direktive določa možnost, da države članice odstopajo od tega pravila, če so objekti popolnoma integrirani omrežni elementi in je regulativni organ dal soglasje ali kadar so izpolnjeni vsi pogoji iz točk (a) do (c) navedenega odstavka.
- (46) Kot je navedeno v uvodni izjavi 38, lahko države članice v skladu s členom 66(2), drugi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 zahtevajo odstopanje od pravil iz poglavja VI (vključno s členom 54) za najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU, ki jih ni mogoče povezati s trgi električne energije Unije, ob upoštevanju pogojev za zagotovitev, da odstopanje ne ovira prehoda na energijo iz obnovljivih virov.
- (47) Zato lahko Španija poleg uporabe možnosti odstopanja iz člena 54(2) Direktive (EU) 2019/944 od Komisije zahteva odstopanje od člena 54 Direktive v zvezi s Kanarskimi otoki s sklicevanjem na člen 66.

5.2.1.1 Vloga

- (48) Kot je opisano v uvodni izjavi 20, člen 5 zakona št. 17/2013 določa, da so črpalne hidroelektrarne na NPO, katerih glavni namen je zagotavljanje oskrbe, zagotavljanje varnosti sistema in vključevanje obnovljivih virov energije, ki jih ni mogoče dispečirati, v lasti operaterja sistema.
- (49) Španija v vlogi opozarja na izzive, povezane z uvajanjem obnovljivih virov energije na Kanarskih otokih. Pojasnjuje, da vse elektrarne za električno energijo iz obnovljivih virov na enem otoku proizvajajo električno energijo v enakih vremenskih razmerah, kar ne velja za celinsko Španijo. Ker se v elektroenergetskih sistemih na Kanarskih otokih uvaja več proizvodnje energije iz obnovljivih virov, je težje izpolnjevati standarde zanesljivosti oskrbe. To bi lahko dolgoročno omejilo uporabo obnovljivih virov energije.
- (50) Španija meni, da lastništvo črpalnih hidroelektrarn s strani operaterja prenosnega sistema v posebnih primerih iz zakona št. 17/2013 zasebnim vlagateljem ne preprečuje lastništva takih objektov, kar bi prispevalo tudi k zagotavljanju zanesljivosti oskrbe. Vse črpalne hidroelektrarne, ne glede na lastništvo, morajo sodelovati pri dispečiranju električne energije, vendar pa je treba črpalne hidroelektrarne, ki so v lasti operaterja prenosnega sistema, vključiti kot pomožno storitev za zagotavljanje oskrbe in zanesljivosti za vsak sistem.
- (51) Španija zato zahteva odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944 za Kanarske otoke v skladu s členom 66 Direktive.
- (52) Natančneje, zahtevek za odstopanje, ki ga je predložila Španija, bi se uporabljal za tekoči projekt Chira-Soria in za vse prihodnje črpalne hidroelektrarne v lasti operaterja sistema, kadar je to upravičeno kot najboljša alternativa v skladu s veljavno zakonodajo.

5.2.1.2 Ocena

- (53) Kot je navedeno v uvodni izjavi 45, Komisija ugotavlja, da člen 54 Direktive (EU) 2019/944 v odstavku 2 že vključuje možnost, da države članice odstopajo od pravila iz odstavka 1 navedenega člena, in sicer, da operaterji prenosnih sistemov ne smejo imeti v lasti, razvijati, voditi ali upravljati objektov za shranjevanje energije.
- (54) Glede na možnost iz člena 54(2) Direktive (EU) 2019/944 Komisija meni, da odstopanje od člena 54(1) v skladu s členom 66 Direktive za vse vrste tehnologij za shranjevanje energije ni upravičeno.
- (55) Vendar ob upoštevanju njihovega statusa najbolj oddaljene regije in izoblikovanosti površja Kanarskih otokov z omejenimi možnostmi povezave med različnimi otoki meni, da je odstopanje od člena 54(1) Direktive (EU) 2019/944 v skladu s členom 66 Direktive, omejeno na črpalne hidroelektrarne, upravičeno.

- (56) Črpalne hidroelektrarne omogočajo povečanje zanesljivosti oskrbe in vključevanje obnovljivih virov energije z zagotavljanjem vira prožnosti obnovljivih virov v elektroenergetskem sistemu, kar prispeva k izravnavi presežne oskrbe in preprečevanju omejevanja. Štejejo se za ključno tehnologijo za optimalno vključevanje nestalnih obnovljivih virov (npr. vetrna in sončna energija) ⁽⁹⁾. Vendar produktivnost vodne energije odraža klimatologijo, topografijo in vodne vire vsake regije, objekti pa so specifični za lokacijo.
- (57) Komisija meni, da je lahko lastništvo črpalnih hidroelektrarn s strani operaterja prenosnega sistema upravičeno v zelo posebnih primerih, na primer na Kanarskih otokih, kadar so taki objekti potrebni za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z obnovljivimi viri energije in njihovega vključevanja ter kadar imajo elektroenergetski sistemi Kanarskih otokov omejene možnosti za nizkoogljico prožnost.
- (58) Poleg tega se zaradi trenutnih razmer na trgu električne energije na Kanarskih otokih (glej oddelek 2) zdi, da komercialnih naložb v črpalne hidroelektrarne ni mogoče hitro olajšati kljub nujni potrebi po objektih, ki zagotavljajo nizkoogljico prožnost. Razlog za to je, da imajo projekti hidroelektrarn daljše roke za pripravo na gradnjo, gradnjo in obratovanje kot druge tehnologije, pri katerih so naložbena tveganja večja, zaradi česar so lahko potrebni posebni instrumenti in spodbude politike ter dolgoročna politična perspektiva in vizija. Nujnost takih projektov glede na načrtovano uporabo proizvodnje energije iz obnovljivih virov v bližnji prihodnosti ⁽¹⁰⁾ in izzive, povezane z obratovanjem sistema, s katerimi se očitno srečujejo Kanarski otoki ⁽¹¹⁾, je tako pomembna, da Komisija meni, da se v primeru te najbolj oddaljene regije od Španije ne bi smelo zahtevati, da izpolnjuje pogoje iz člena 54(2) Direktive (EU) 2019/944.
- (59) Odstopanje od člena 54(1) Direktive (EU) 2019/944 v skladu s členom 66 Direktive, omejeno na črpalne hidroelektrarne, ne bi smelo preprečiti tržnega razvoja projektov shranjevanja, ki temeljijo na tej vrsti ali drugi vrsti tehnologij, na Kanarskih otokih. Ob upoštevanju zavez Španije glede razogljichenja NPO, kot so Kanarski otoki, in dejstva, da se proizvodnja za obnovljive vire povečuje, bodo za zagotovitev zanesljivosti oskrbe poleg črpalnih hidroelektrarn verjetno potrebni tudi objekti za shranjevanje energije, ki temeljijo na drugih tehnologijah.
- (60) Komisija nadalje poudarja, da se zdi, da obveznost operaterjev prenosnih sistemov, da imajo v lasti in upravljajo objekte za shranjevanje energije na ozemljih zunaj Iberskega polotoka, določena v zakonu št. 17/2013, temelji na merilih, ki se razlikujejo od meril iz člena 54 Direktive (EU) 2019/944. Ta sklep zgolj ocenjuje, ali so zahteve za odstopanje v skladu s členom 66(2) Direktive (EU) 2019/944 izpolnjene, in ne posega v oceno Komisije o združljivosti zakona št. 17/2013 z zahtevami iz Direktive (EU) 2019/944.

5.2.2. Člen 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944

- (61) Po navedbah Španije pomanjkanje učinkovite konkurence v segmentu proizvodnje preprečuje vzpostavitev neizkrivljenih trgov električne energije na NPO. Operaterju prenosnega sistema zlasti preprečuje vzpostavitev in upravljanje izravnalnega trga na Kanarskih otokih, vključno z naročanjem tržnih nefrekvenčnih pomožnih storitev.
- (62) Ker na Kanarskih otokih ni izravnalnega trga in tržno osnovanega naročanja nefrekvenčnih pomožnih storitev, Komisija meni, da so odstopanja od obveznosti iz člena 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944 v skladu s členom 66 Direktive upravičena.

⁽⁹⁾ *Hydropower and pumped hydropower storage in the European Union: Status Report on technology development, trends, value chains and markets* (Hidroelektrarne in črpalne hidroelektrarne v Evropski uniji: statusno poročilo o tehnološkem razvoju, trendih, vrednostnih verigah in trgih), JRC 2022: https://setis.ec.europa.eu/document/download/82e6a3ad-74f1-4f6d-b2be-006df2de2007_en.

⁽¹⁰⁾ Glej na primer ukrepe, opisane v osnutku posodobitve celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta (2023–2030), ki ga je Španija predložila v zvezi s Kanarskimi otoki in katerega cilj je doseči razogljichenje do leta 2040 (stran 144): https://commission.europa.eu/publications/spain-draft-updated-necp-2021-2030_en. Glej tudi *Ley 6/2022, de 27 de diciembre, de cambio climático y transición energética de Canarias*.

⁽¹¹⁾ Antonio Morales exige al Ministerio acciones urgentes para acabar con la inseguridad y el riesgo de apagón general en Gran Canaria - Cabildo de Gran Canaria - Portales Web Cabildo GC.

5.2.3. *Poglavje II Uredbe (EU) 2019/943: splošna pravila za trg električne energije – člena 3 in 6, člen 7(1), člen 8(1) in (4) ter členi 9, 10 in 11*

5.2.3.1 *Vloga*

- (63) Po navedbah Španije pomanjkanje učinkovite konkurence med proizvajalci preprečuje vzpostavitev nereguliranih trgov električne energije. Odločitve o dispečiranju na NPO, vključno s Kanarskimi otoki, temeljijo na tehničnih in ekonomskih merilih, za katera ni vedno mogoče uporabiti tržnih pravil. Poleg tega Španija pojasnjuje, da oblikovanje cen na NPO ne temelji na ponudbi in povpraševanju na teh ozemljih, temveč na ponudbi in povpraševanju celinske Španije, da se prepreči, da bi porabniki na NPO plačevali dodatne stroške proizvodnje električne energije na teh ozemljih.
- (64) Španija na podlagi navedenih dejstev iz prejšnje uvodne izjave zahteva odstopanje od naslednjih določb člena 3, prvi odstavek, Uredbe (EU) 2019/943:
- točk (a), (b), (o) in (p), ker po njenih navedbah cen na zadevnih trgih ni mogoče prosto oblikovati na podlagi ponudbe in povpraševanja, na teh ozemljih pa ni terminskih trgov;
  - točke (c), ker meni, da se tržna pravila, ki olajšujejo razvoj prožne proizvodnje in povpraševanja, morda ne uporabljajo na teh ozemljih;
  - točk (e) in (k), ker po njenem mnenju proizvajalci niso odgovorni za prodajo električne energije, ki jo proizvedejo (namesto tega je naloga operaterja sistema, da odloči, katere elektrarne bi bilo treba dispečirati), in ne morejo predložiti zbirnih ponudb;
  - točke (j), ker meni, da bi strategija shranjevanja na teh ozemljih lahko zahtevala, da imajo obrati za shranjevanje energije prednost in niso enakovredni drugim proizvodnim obratom;
  - točke (n), v zvezi s katero ugotavlja, da bi vstop in izstop podjetij za proizvodnjo električne energije načeloma lahko temeljila na oceni ekonomske in finančne vzdržnosti dejavnosti podjetij, vendar v praksi proizvodna podjetja ne morejo sodelovati v sistemu, ne da bi jim bil odobren sistem reguliranih plačil, s katerim bi se lahko krili stroški proizvodnje.
- (65) Španija v zvezi s členom 6, členom 7(1), členom 8(1) in (4) ter členi 9, 10 in 11 poudarja, da je elektroenergetski sistem na NPO sicer urejen s sistemom dispečiranja, ki deluje podobno kot trgi električne energije Unije, na primer pri dnevnem dispečiranju in dispečiranju znotraj dneva, vendar pomeni reguliran sistem. Nakupna cena temelji na ceni na celini in ne na priznanih stroških, ki jih imajo proizvajalci pri izvajanju svojih dejavnosti proizvodnje električne energije, vključno s storitvami izravnave. Na podlagi tega Španija zahteva odstopanje od člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4) ter členov 9, 10 in 11 Uredbe (EU) 2019/943, saj na ozemljih zunaj Iberskega polotoka, vključno s Kanarskimi otoki, ni izravnalnega trga, prav tako pa zaradi njihove izoliranosti ni možnosti za povezovanje s trgi Unije za dan vnaprej in znotraj dneva.
- (66) V zvezi s členom 7(1) ter členom 8(1) in (4) Uredbe (EU) 2019/943 Španija ugotavlja, da se zaradi izoliranosti NPO dispečiranje upravlja neodvisno od celinskih trgov in trgov Unije – poleg referenčne cene za nakup energije, ki temelji na ceni na celini –, pri čemer dispečiranje temelji na urnih postavkah.
- (67) Podobno Španija v skladu z navedenim meni, da se vključitev terminskih trgov, tehničnih omejitev trgovanja in vrednosti nezadostnega napajanja iz členov 9 do 11 Uredbe (EU) 2019/943 ne uporablja za dispečiranje na NPO.

5.2.3.2 *Ocena*

- (68) V zvezi z zahtevkom za odstopanje od člena 3, prvi odstavek, Uredbe (EU) 2019/943 Komisija meni naslednje:
- ker se cene električne energije na Kanarskih otokih ne oblikujejo na podlagi tržnega pristopa, temveč prek posebnega reguliranega mehanizma, pri katerem operater sistema izvaja dispečiranje proizvodnje za vsak izdvojeni elektroenergetski sistem, je odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točke (a), (b), (e) in (k), Uredbe (EU) 2019/943 upravičeno,

- ker na Kanarskih otokih ni terminskega trga in ker dispečiranje operaterja sistema vključuje tedensko in dnevno napovedovanje ter napovedovanje znotraj dneva, pa tudi odstopanja v realnem času, je upravičeno tudi odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točki (o) in (p), Uredbe (EU) 2019/943,
  - ob priznavanju, da bi lahko sedanji regulirani sistem in posebne značilnosti Kanarskih otokov otežili razvoj prožnejše proizvodnje, nizkoogljične proizvodnje in prožnejšega odjema, je še vedno potrebna uporaba tržnih pravil, da se v največji možni meri spodbudi njihov razvoj. Zato Komisija meni, da odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (c), Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno,
  - člen 3, prvi odstavek, točka (j), Uredbe (EU) 2019/943 ne preprečuje, da bi imeli prednost projekti shranjevanja energije na Kanarskih otokih, če se na primer ti projekti štejejo za najboljšo možnost za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe na Kanarskih otokih. Zato Komisija meni, da odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (j), Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno,
  - v zvezi s členom 3, prvi odstavek, točka (n), Uredbe (EU) 2019/943 bi moral biti vstop podjetja na trg proizvodnje električne energije ali izstop z njega odvisen od njegove ocene ekonomske in finančne sposobnosti preživetja, ob upoštevanju možnosti prejema reguliranega plačila iz uvodnih izjav 15 in 16. Zato odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (n), Uredbe (EU) 2019/943 za Kanarske otoke ni upravičeno.
- (69) V zvezi z zahtevanim odstopanjem od člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4) ter členov 9, 10 in 11 Uredbe (EU) 2019/943 se navedene določbe nanašajo na zahteve v zvezi s terminskimi trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalnimi trgi. Na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija, se zdi, da teh trgov na Kanarskih otokih ob upoštevanju posebnosti elektroenergetskih sistemov na tem ozemlju ni mogoče učinkovito izvajati (uvodna izjava 12). Zato Komisija meni, da je odstopanje od navedenih določb upravičeno.

5.2.4. Poglavje III Uredbe (EU) 2019/943: dostop do omrežja in prezasedenost/upravljanje – členi 14 do 17 in 19

5.2.4.1 Vloga

- (70) Španija pojasnjuje, da zahtev iz členov 14 do 16 in 19 ni mogoče uporabiti na NPO, ker operater prenosnega sistema izvaja dispečiranje proizvodnje za vsakega od izdvojenih elektroenergetskih sistemov in ti sistemi ne predstavljajo ločenih medsebojno povezanih trgovalnih območij. Pri tem dispečiranju se upošteva energija, ki se prenaša prek povezav med otoki v sistemu Kanarskih otokov (tj. med Lanzarotejem in Fuerteventuro). V primeru prezasedenosti navedenih povezav operater prenosnega sistema reorganizira dispečiranje razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti, pri čemer upošteva predvsem tehnična merila, da zagotovi oskrbo. Španija pojasnjuje tudi, da, ker NPO niso ločena trgovalna območja, ni povezanega trga prenosne zmogljivosti med območji, zato se ne ustvarjajo prihodki od prezasedenosti.

5.2.4.2 Ocena

- (71) Odstopanja od člena 7(1) in člena 8(1) Uredbe (EU) 2019/943 pomenijo, da elektroenergetski sistemi na Kanarskih otokih niso vključeni v integrirane trge za dan vnaprej in znotraj dneva. Zato se nekatere določbe v zvezi z delovanjem navedenih trgov ne bodo nujno uporabljale za Kanarske otoke.
- (72) Poleg tega se Kanarski otoki ne štejejo za ločeno trgovalno območje. Členi 14 do 17 in 19 Uredbe (EU) 2019/943 se nanašajo na trgovalna območja ter upravljanje zmogljivosti in prezasedenosti med trgovalnimi območji. Ker noben elektroenergetski sistem Kanarskih otokov ne predstavlja ločenih trgovalnih območij, se določbe, ki se nanašajo na trgovalna območja, ne uporabljajo za Kanarske otoke. Iz tega sledi, da odstopanje od zahtev iz členov 14 in 15, člena 16(3) do (13) ter členov 17 in 19 Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno.

- (73) Poleg tega se člen 16(1) in (2) Uredbe (EU) 2019/943, ki vsebuje splošna načela v zvezi z upravljanjem prezasedenosti, uporablja za Kanarske otoke, ker navedena načela udeležencem na trgu zagotavljajo jamstva, da bo operater prenosnega sistema težave s prezasedenostjo reševal z nediskriminatornimi tržnimi rešitvami in uporabil postopke omejevanja transakcij le v izrednih razmerah. Zato Komisija meni, da odstopanje od člena 16(1) in (2) Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno.

5.2.5. *Poglavje IV Uredbe (EU) 2019/943: zadostnost virov – člen 20(3) do (8), člen 21(7) in (8), člen 22(1), točki (f) in (h), člen 22(2), (3) in (5) ter člen 25(2) do (4)*

5.2.5.1. Vloga

- (74) Španija pojasnjuje, da so ocene zadostnosti virov, ki jih izvede operater sistema za vsako NPO, zaradi izoliranosti NPO neodvisne in niso vključene v evropsko oceno zadostnosti virov ali v oceno zadostnosti virov na celini Španije. Zato Španija meni, da nekatere določbe iz poglavja IV ne veljajo za NPO. Kljub temu poudarja, da je cilj sedanjih nacionalnih pravil, kolikor je to mogoče, zagotoviti enako obravnavo ozemelj zunaj Iberskega polotoka in celinskega trga, na primer glede ravni zanesljivosti oskrbe ali metodologije za izvajanje ocen zadostnosti virov.
- (75) Španija trdi, da je zadostnost na NPO zagotovljena s posebnim mehanizmom za dodeljevanje novih zmogljivosti, določenim v kraljevem odloku št. 738/2015, kot je opisano v uvodnih izjavah 21 do 23. Meni, da bi bilo treba ta mehanizem ohraniti glede na edinstveno naravo NPO, zato zahteva odstopanje od člena 20(3) do (8), člena 21(7) in (8), člena 22(1), točki (f) in (h), člena 22(2), (3) in (5) ter člena 25(2) do (4).
- (76) Španija trdi, da so ocene zadostnosti virov na NPO skladne z načeli iz člena 20(1) in (2) Uredbe (EU) 2019/943. Nadalje pojasnjuje, da se pomisleki glede zadostnosti, kadar so ugotovljeni, obravnavajo z razpisom za konkurenčni postopek zbiranja ponudb (kot je določeno v kraljevem odloku št. 738/2015) skupaj z oceno dražb zmogljivosti obnovljivega izvora. To so postopki, za katere po navedbah Španije ni mogoče uporabiti zahtev iz člena 20(3) do (8) Uredbe (EU) 2019/943.
- (77) Španija pojasnjuje, da določbe iz člena 21(7) in (8) Uredbe (EU) 2019/943, ki se nanašajo na začasno naravo mehanizmov za zmogljivost, niso združljive z mehanizmom iz kraljevega odloka št. 738/2015. Vendar navaja, da se bodo za vse prihodnje nove mehanizme za zmogljivost uporabljale zahteve iz člena 21(7) in (8) Uredbe.
- (78) Španija ugotavlja, da mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015 ni združljiv tudi z naslednjimi določbami Uredbe (EU) 2019/943:
- členom 22(1), točka (f), ki določa, da se plačilo določi s konkurenčnim postopkom, saj po mnenju Španije plačilo v obstoječem mehanizmu ne temelji na konkurenčnem postopku, temveč na napravi z referenčno vrednostjo za spodbujanje učinkovitosti,
  - členom 22(1), točka (h), ki določa, da morajo biti mehanizmi za zmogljivost odprti za sodelovanje vseh virov, ki so zmožni zagotoviti zahtevane tehnične lastnosti, saj se po mnenju Španije mehanizem uporablja samo za naprave, ki jih je mogoče dispečirati,
  - členom 22(2), ki določa seznam značilnosti zasnove, ki jih morajo izpolnjevati strateške rezerve, saj se po mnenju Španije sklicuje na izravnalne trge, ki ne obstajajo na NPO,
  - členom 22(3), ki določa dodatne zahteve za mehanizme za zmogljivost, ki niso strateške rezerve, saj po mnenju Španije obstoječi mehanizem ne izpolnjuje navedenih zahtev: povračilo se ne nagiba k nič, če je zagotovljena raven zmogljivosti ustreza, povračilo ni povezano le z zmogljivostjo in obveznosti glede zmogljivosti niso prenosljive,

- členom 22(4), ki vključuje zahteve glede omejitev emisij CO₂ za mehanizme za zmogljivost, saj po mnenju Španije sedanji mehanizem ne vključuje nobenih tovrstnih zahtev, vendar omogoča določitev tehničnih omejitev,
- členom 22(5), ki določa prilagoditev mehanizmov za zmogljivost, ki so se uporabljali 4. julija 2019.

- (79) Španija pojasnjuje, da standardi zanesljivosti za ozemlja zunaj Iberskega polotoka niso usklajeni z zahtevami iz člena 25(3) Uredbe (EU) 2019/943, saj ne upoštevajo stroškov novega vstopa. Španija dodaja, da bi se lahko standardi, tudi če bi bili enaki, spremenili v strožje vrednosti različno hitro, zato zahteva odstopanje od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943.

5.2.5.2. Ocena

- (80) Člen 20 Uredbe (EU) 2019/943 obravnava zadostnost virov na notranjem trgu električne energije in določa obveznosti držav članic v zvezi s tem, kako spremljati zadostnost virov in kako ukrepati, kadar se ugotovijo pomisleki v zvezi z zadostnostjo virov, in sicer s pripravo izvedbenega načrta za odpravo regulativnih izkrivljanj, zagotavljanjem tržno osnovane izravnalne nabave ali odpravo reguliranih cen. Komisija ugotavlja, da se za Kanarske otoke uporablja ocena zadostnosti virov, ki ni vključena v evropsko ali nacionalno oceno zadostnosti. Poleg tega večine tržnih pravil ni mogoče uporabljati na Kanarskih otokih (glej oddelke zgoraj), zato se večina elementov v izvedbenih načrtih v skladu s členom 20(3) Uredbe (EU) 2019/943 ne uporablja za reguliran veleprodajni trg na Kanarskih otokih. Zato Komisija meni, da je odstopanje od člena 20(3) do (8) Uredbe (EU) 2019/943 upravičeno.
- (81) Člen 21(7) Uredbe (EU) 2019/943 določa zahtevo po učinkovitem postopnem upravnem opuščanju mehanizma za zmogljivost, če v treh zaporednih letih ni sklenjena nobena nova pogodba, člen 21(8) Uredbe (EU) 2019/943 pa določa zahteve v zvezi z začasnostjo mehanizmov za zmogljivost. Na podlagi pojasnil Španije bi se lahko sedanji mehanizem reguliranih plačil iz kraljevega odloka št. 738/2015 za proizvodnjo na NPO (ki ni začasen) štel za enakovrednega mehanizma za zmogljivost. Komisija meni, da je za zagotovitev izvedljivosti, tega mehanizma, ki je bil odobren na podlagi sklepa Komisije o državni pomoči v zadevi SA.42270, in doseganja zastavljenih ciljev (med drugim za spodbujanje vzdrževanja elektrarn in zamenjave neučinkovitih elektrarn ter spodbujanje obnovljivih virov energije v Španiji) odstopanje od člena 21(7) za Kanarske otoke upravičeno.
- (82) Kar zadeva zahtevo za odstopanje od člena 21(8) Uredbe (EU) 2019/943, Komisija meni, da to odstopanje ni upravičeno, saj ni mogoče predvideti razvoja elektroenergetskih sistemov na Kanarskih otokih v daljšem obdobju. V skladu s tem bi bilo treba trajanje mehanizma reguliranih plačil, določenega v kraljevem odloku št. 738/2015, omejiti na obdobje do 31. decembra 2029, kot je bilo odobreno na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.
- (83) Člen 22 Uredbe (EU) 2019/943 določa načela zasnove, ki se uporabljajo za mehanizme za zmogljivost. Komisija meni, da bi odstopanje od člena 22(1), točki (f) in (h), Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja po datumu prenehanja veljavnosti mehanizma reguliranih plačil, določenega v sklepu o državni pomoči v zadevi SA.42270, oviralo prehod na energijo iz obnovljivih virov, povečano prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema, saj je namen teh določb omogočiti sodelovanje vseh tehnologij na konkurenčni podlagi. Zato Komisija meni, da odstopanje od člena 22(1), točki (f) in (h), ni upravičeno. To ne bi smelo posegati v obveznosti in pogodbe, sklenjene v zvezi s Kanarskimi otoki v okviru mehanizma plačil iz kraljevega odloka št. 738/2015, kot je bil odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.
- (84) Komisija na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija (uvodna izjava 77), meni, da je odstopanje od zahtev iz člena 22(2) in (3) Uredbe (EU) 2019/943 upravičeno.

- (85) V zvezi z zahtevkom za odstopanje od člena 22(5) Uredbe (EU) 2019/943 Komisija meni, da odstopanje ni upravičeno, saj se člen 22(5) navedene uredbe ne uporablja za mehanizme za zmogljivost, odobrene po 4. juliju 2019.
- (86) V zvezi s členom 22(4) Uredbe (EU) 2019/943, ki določa zahteve glede omejitev emisij CO₂ za mehanizme za zmogljivost, Komisija meni, da zahteve glede omejitev emisij CO₂ ne veljajo za sedanji mehanizem reguliranih plačil, odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270, glede na majhnost elektroenergetskih sistemov Kanarskih otokov, omejitve, povezane s pridobivanjem potrebnih okoljskih dovoljenj za nove proizvodne zmogljivosti, in večjo potrebo po proizvodnji, ki jo je mogoče dispečirati, za zagotovitev vključevanja obnovljivih virov energije v elektroenergetske sisteme Kanarskih otokov in zagotavljanje zanesljivosti oskrbe. Meni tudi, da bi odstopanje od člena 22(4) Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja po datumu prenehanja veljavnosti mehanizma reguliranih plačil, določenega v sklepu o državni pomoči v zadevi SA.42270, oviralo prehod na energijo iz obnovljivih virov, povečano prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema, saj je namen teh določb omogočiti sodelovanje vseh tehnologij na konkurenčni podlagi. Zato Komisija meni, da odstopanje od člena 22(4) Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno. To ne bi smelo posegati v obveznosti in pogodbe, sklenjene v zvezi s Kanarskimi otoki v okviru mehanizma plačil iz kraljevega odloka št. 738/2015, kot je bil odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.
- (87) Komisija meni, da je na podlagi pojasnil Španije (glej uvodno izjavo 78) odstopanje od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943 za obratovanje elektroenergetskih sistemov na Kanarskih otokih upravičeno.

5.2.6. Odstopanje od členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943 za mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015

- (88) Španija je v svoji vlogi, kakor je bila spremenjena z drugim sklopom pojasnil, ki ga je Španija poslala 17. januarja 2022, navedla, da je za obstoječi mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015 potrebno odstopanje od členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943. Komisija meni, da takšno obsežno odstopanje ni potrebno za zagotovitev njegove uporabe. Meni tudi, da so upravičena samo odstopanja, navedena v zgornjih oddelkih.

5.3. Brez ovir za prehod na energijo iz obnovljivih virov, povečano prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema

- (89) V skladu s členom 64(1), peti pododstavek, Uredbe (EU) 2019/943 in členom 66(2) Direktive (EU) 2019/944 se s sklepom o odstopanju zagotovi, da odstopanje ne ovira prehoda na energijo iz obnovljivih virov, povečano prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema.
- (90) V zvezi s preходом na energijo iz obnovljivih virov ter povečano prožnostjo (vključno s prilagajanjem odjema) in shranjevanjem energije je treba opozoriti, da bi morali dobro delujoči termiski trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi v skladu z zahtevami iz Uredbe (EU) 2019/943 in Direktive (EU) 2019/944 zagotavljati potrebne signale glede dispečiranja in naložb, da bi se čim bolj povečal morebitni razvoj navedenih tehnologij. Na primer, razvoj prilagajanja odjema, ki ga je mogoče aktivirati v obdobjih, ko so elektroenergetski sistemi na Kanarskih otokih pod pritiskom, bi bilo načeloma lažje doseči v sistemu, v katerem cene povpraševanja odražajo urno stanje proizvodnje na Kanarskih otokih in ne proizvodnje na celini. To samodejno ne preprečuje razvoja prilagajanja odjema ali drugih oblik prožnosti v sedanjem regulativnem okviru. Vendar ni mogoče izključiti, da bi lahko sklep o odstopanju negativno vplival na tak morebitni razvoj.
- (91) Po drugi strani pa člen 64 Uredbe (EU) 2019/943 ne določa, da se morajo s sklepi o odstopanju povečati možnosti za prožnost ali shranjevanje energije. Namen odstopanja iz člena 64 navedene uredbe je le zagotoviti, da „ne ovira“ takega prehoda. To pomeni, da odstopanje ne sme preprečevati razvoja, ki bi se brez odstopanja zgodil naravno. Malo verjetno je, da bi se brez odstopanja dobro delujoči termiski trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi razvijali v vsakem elektroenergetskem sistemu na Kanarskih otokih. Razlog za to so izzivi, povezani z obratovanjem majhnih in izdvojenih elektroenergetskih sistemov, zelo nizka raven konkurence v segmentu proizvodnje in pomanjkanje povezav s celinskim trgom, opisani v oddelku 2.

- (92) Zlasti v zvezi s shranjevanjem energije Komisija priznava pomen te tehnologije za vključevanje spremenljivih virov energije, kot so obnovljivi viri energije, zlasti v majhnih in izdvojenih sistemih, kot so Kanarski otoki. Vendar meni, da bi bilo treba spodbujati tržne naložbe v te tehnologije, kadar koli je to mogoče ⁽¹²⁾. Zato meni, da je odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944 v skladu s členom 66 navedene direktive upravičeno le v zvezi s črpalnimi hidroelektrarnami.
- (93) Zdi se, da odstopanje nima opaznega vpliva na elektromobilnost.

5.4. Trajanje odstopanja

- (94) Člen 64 Uredbe (EU) 2019/943 in člen 66 Direktive (EU) 2019/944 izrecno določata, da se edini primer, v katerem lahko Komisija določi neomejeno odstopanje, nanaša na najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU, ki jih zaradi očitnih prostorskih razlog ni mogoče povezati z energetske trgov Unije. To je povsem razumljivo, saj navedene regije nimajo nobenega vpliva na notranji trg električne energije.
- (95) Kot je navedeno v uvodni izjavi 42, so Kanarski otoki ena od najbolj oddaljenih regij, priznanih v skladu s členom 349 PDEU, in jih zaradi očitnih prostorskih razlogov ni mogoče povezati z energetske trgov Unije. Zato bi bilo treba odstopanje odobriti za nedoločen čas –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Kraljevini Španiji se odobri odstopanje od določb člena 3, prvi odstavek, točke (a), (b), (e), (k), (o) in (p), člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9, 10 in 11, člena 20(3) do (8), člena 21(7), člena 22(2) in (3) in člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943 ter določb člena 40(4) do (7) in člena 54 Direktive (EU) 2019/944, če se nanašajo na črpalne hidroelektrarne, v zvezi s Kanarskimi otoki.

Člen 2

Odstopanje, odobreno v skladu s členom 1, se uporablja za nedoločen čas.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 8. decembra 2023

Za Komisijo
Kadri SIMSON
članica Komisije

⁽¹²⁾ Glej uvodno izjavo 62 Direktive (EU) 2019/944.